

מדריך למורה – מסתכלים אחורה, צועדים קדימה

פעילות סיכום כיתתית שמתאימה לאמצע שנה ולסוף שנה, לכיתות ז-יב. באתר בוחרים אמצע שנה / סוף שנה ושכבת גיל – והניסוחים מתאימים את עצמם.

מטרות

- לעצור ולהסתכל אחורה על התקופה – כיחידים וככיתה.
- לזהות הצלחות, כוחות ורגעים משמעותיים, וגם אתגרים שעברנו.
- לחזק שייכות ותחושת "אנחנו" דרך זיכרונות משותפים ומחמאות.
- להסתכל קדימה: מטרות, תקווה וכוח להמשך.

ציוד

- מקרן או מסך (האתר עובד גם מהטלפון)
- קלפי רפלקציה מודפסים (לעבודה בזוגות)
- דפי מחמאות, דפי מכתב ומעטפות
- תעודות פרסים · כדור צמר (לטקס "חוט הקשר") · פתקים דביקים

מערך 45 דקות

זמן	שלב	מה עושים
5-0	פתיחה	מציגים את מטרת השיעור ואת כללי השיח: מקשיבים, לא שופטים, ולכל אחד/ת יש זכות לדלג.
12-5	חימום 	גלגל הזיכרונות: 5-6 תלמידים עונים (30 שניות לכל אחד/ת). או: 4-5 משפטים של ארבע פינות.
22-12	מסע התקופה	בונים יחד 6-8 תחנות על המסך. שאלת דיון אחת.
32-22	קלפי רפלקציה	בזוגות: כל זוג שולף 2 קלפים מחפיסות שונות. 2 דקות לכל אחד/ת ומתחלפים. 2-3 שיתופים במליאה.
40-32	מחמאות 	דואר מחמאות (4-5 סבבים) – או 3-4 תלמידים בכיסא החם (וממשיכים בשיעורים הבאים).
45-40	טקס סיום 	מילה אחת במעגל + ענן מילים על המסך.

 המכתב לעצמי – כשיעורי בית או בפתיחת השיעור הבא. פרסי הכיתה – בשיעור חגיגי נפרד.

זמן	שלב	מה עושים
8-0	פתיחה + חימום	כללי שיח, ואז גלגל הזיכרונות.
18-8	בינגו הכיתה 	מסתובבים ומחפשים "מישהו ש...". 2-3 משבצות מעניינות לשיתוף.
35-18	מסע התקופה	בונים 10-12 תחנות. דיון: באיזה רגע הרגשנו שאנחנו כיתה? מה עזר לנו באתגרים?
50-35	קלפי רפלקציה	כתיבה אישית (קלף מכל חפיסה), ואז שיתוף בזוגות ובמליאה.
55-50	הפסקת תנועה	קמים, מתמתחים, מוזיקה.
70-55	מחמאות 	כיסא חם בקבוצות, או דואר מחמאות מלא.
78-70	פרסי הכיתה 	חלוקת התעודות (המורה מכין/ה מראש), או טריוויה כיתתית בקבוצות.
86-78	מכתב לעצמי 	כתיבה שקטה עם מוזיקה רגועה. סוגרים במעטפה.
90-86	טקס סיום 	חוט הקשר או נשימה ותודה.

טיפים

- להכין מראש: רשימת שמות (לכיסא החם), פרס לכל תלמיד/ה ותשובות לטריוויה.
- לוודא שכל תלמיד/ה מקבל/ת מחמאה ופרס. המורה מוסיף/ה מחמאה משלו/ה לכל דף מחמאות לפני שהוא חוזר.
- לעבור על דפי המחמאות האנונימיים לפני שמחזירים אותם – כדי שלא תעבור מחמאה עוקצנית.
- זכות הדילוג אמיתית: לא מכריחים לשתף. אפשר לכתוב במקום לדבר.
- במסע התקופה – לא רק הצלחות. גם אתגר שעברנו ביחד הוא תחנה חשובה.
- בכיתות ז-ט: משפטים קצרים, יותר תנועה ומשחק, ולתת דוגמה אישית לפני כל משימה.
- בכיתות י-יב: לתת מקום לשיחה עמוקה יותר – ערכים, החלטות, לחץ ואיזון. אפשר לתת לתלמידים להוביל חלקים מהשיעור.
- באמצע שנה: לסיים עם מטרה ממשית למחצית השנייה, ולחזור אליה בעוד חודש.
- בסוף שנה: לתת מקום גם לפרידה – ממורים, מחברים שעוברים, או מהכיתה כולה.

סיכום תקופה הוא הזדמנות לחזק משאבי חוסן אישיים וכיתתיים:

משאב	איפה זה קורה בפעילות
 שייכות וקשר	מסע התקופה, מחמאות, פרסי הכיתה, חוט הקשר – "אני חלק מכאן".
 מסוגלות	"רגע שאני גאה בו" – לזהות שהצלחתי, וזיהוי חוזקות בבנק החוזקות.
 צמיחה מקושי	תחנות "אתגר שעברנו" ושאלת "מה עזר לנו?" – מקושי לומדים שאנחנו יכולים.
 משמעות	"מה למדתי" ו"מה אני לוקח/ת איתי" – לתת משמעות למה שעברנו.
 תקווה ומבט לעתיד	מטרה להמשך ומכתב לעצמי – תמונה של עתיד שאני משפיע/ה עליו.
 ויסות ורגש חיובי	נשימה משותפת, צחוק, תודה ומחמאות.

אם עולים רגשות קשים: תקופה יכולה לכלול גם אובדן, מצב ביטחוני, מעבר דירה או קושי חברתי. מכירים בזה במשפט פשוט ("לא הכול היה קל, וזה בסדר"), לא מתעלמים ולא מעמיקים מול כל הכיתה. שמים לב לתלמידים שנסגרים או מגיבים בעוצמה, מדברים איתם בנפרד, ומעדכנים את היועץ/ת. אין חובה לשתף.

טקסי סיום

 חוט הקשר: עומדים או יושבים במעגל. המורה מחזיק/ה כדור צמר. מי שמחזיק/ה את הכדור אומר/ת תודה או איחול לכיתה – ומגלגל/ת לחבר/ה, תוך שהוא/היא מחזיק/ה את קצה החוט. בסוף נוצרת רשת שמחברת את כולם. מצלמים אותה! שאלה לסיום: מה הרשת הזאת אומרת על הכיתה שלנו?

 מילה אחת במעגל: כל אחד/ת אומר/ת מילה אחת שמסכמת את התקופה או מאחלת משהו להמשך. המורה מקליד/ה את המילים לענן המילים שבמסך – והענן נבנה מול העיניים. בסוף מסתכלים יחד: איזו מילה חזרה הכי הרבה? מה זה אומר עלינו?

 קיר המשאלות: כל אחד/ת כותב/ת על פתק משאלה לכיתה להמשך. מדביקים את הפתקים על הלוח או על דלת הכיתה. המורה מקריא/ה כמה פתקים בקול (בלי שמות).

 נשימה ותודה: דקה של שקט: נושמים עם העיגול שבמסך (שאיפה כשהוא גדל, נשיפה כשהוא קטן). חושבים על אדם אחד מהכיתה שרוצים להגיד לו תודה. מי שרוצה – אומר/ת את התודה בקול. אפשר גם לכתוב בפתק.

